

kerámiát gyűjtöttünk, melyek túlnyomórészt bronzkoriak, de akad köztük néhány szarmata töredék is. Az őskori és szarmata település a környezetéből határozottan kiemelkedő egykori vízfolyás É-i magaspártján, egy nagyjából Ny–K-i irányba húzódó dombháton fekszik. A lelőhelyet az 51. sz. főút és a 182+445,10 km-szelvényben balról csatlakozó földút kettévágja. Nem zárhatjuk ki, hogy a 7. sz. lelőhely összefügg a Dávod 3. sz. 1975 óta ismert régészeti lelőhellyel (Bocskai út 17.), amelyet most fedettsége miatt bejárni nem tudtam.

F. LAJKÓ ORSOLYA

103. Debrecen, Alma utca (Papp-tanya)

(Hajdú-Bihar megye) B

2006 novemberében Madar Miklós helyi lakos a birtokában lévő, általa bronzkorinak tartott tárgyakat hozott restaurálásra a Déri Múzeumba. A beérkezett leletekről kiderült, hogy Debrecen DK-i határában fémkeresőzés során egy csomóban találta. A restaurálást követően a múzeum megvásárolta a leletegyüttest és az a Régészeti gyűjteménybe került. Nagy valószínűséggel egy késő bronzkori bronzkincs került elő. A találó meg tudta jelölni a pontos előkerülési helyet, ahol hitelesítő ásatást végeztünk 2007. január 10-én.

A lelőhely Debrecen DK-i részén (Lenc-telep) lévő Alma utca meghosszabbításaként folytatódó földút K-i oldalán, attól 200 m-re, egy belvízelvezető csatornától D-re lévő földháton (a Kondoros magaspártján), a Szilágyi- és Papp-tanyák között található. A környéken tartott első terepszemle során a depó találási helyétől D-re 300 m-re lévő, részben beerdősített domb géppel lehumuszolt oldalában településre és fémművességre utaló nyomok (kerámiatöredékek, égett folt; bronztárgyak töredékei, bronzöntecsek és öntőcsapok) kerültek elő. A fémkeresőzés során kiásott „rablógödör” köré egy téglalap alakú (2×3 m) szelvényt nyitottunk, melyet K-i irányban a műszer jelzéséhez igazodva kb. 1,3 m-rel megnagyobbítottunk.

A hitelesítő szelvényben jól dokumentálhattuk a fémkeresőzés során ásott rablógödör helyét, valamint a bronzdepó tárgyait tartalmazó edényt is, mely apró darabokra tört, viszont jól rekonstruálható volt. A kinyitott szelvény alján jól láthatóan kirajzolódtak a szántás nyomai, melyek iránya megegyezett a leletek szóródásának irányával. Tekintettel arra, hogy a depó gödre mindössze az altalaj és a humusz váltásának határáig mélyedt le, biztosra vehető, hogy a leletegyüttest a mezőgazdasági művelés bolygatta, húzta szét. A hitelesítő szelvényben a depót magába foglaló füles fazékkal együtt 17 leletet azonosítottunk be in situ.

Korábban, a találótól a múzeumba került kollekción 6 darabot tartalmazott. Ezenkívül a leletegyütteshez tartozhat a bontás során szórványként kikerült és a szelvény környezetében fémkeresővel talált 15 db bronztárgy is. Így feltételezhető, hogy összesen 22+15 (?) db tárgyat tartalmazott a raktárlelet.

A depó előkerülési helyének 50 méteres környezetében végzett fémkeresős vizsgálat során más korszakok fémtárgyai is napvilágra kerültek: 3 élű szkíta bronz nyílhegy, 2 db római ezüstpénz, honfoglalás kori bronzveret, középkori érem, 2 db római császárkori bronzfibula töredéke (az egyik bronz, a másik bimetal – vas túvel és rugóval) egyéb recens bronztárgyak.

A depó összetételét tekintve különböző méretű, súlyú és formájú öntecsekből, töredékes bronztárgyakból (lándzsahegy, karperecek, rúdszerű eszközök töredékei, sarlótöredékek, fűrészlap-töredékek, tekercs) és rontott öntvényekből (tokos balták) áll. Ez alapján okkal feltételezhető, hogy beolvasztásra, újraöntésre szánt tárgyakból álló raktárlelet.

Keltezését tekintve a lándzsahegy és a két tokos balta szolgál megbízható támpontként. Ezek alapján a Reinecke BD periódusra, az ópályi horizontra datálhatjuk.

Munkatársak: V. Szabó Gábor (ELTE Régészettudományi Intézet) és Liviu Marta (Muzeul Judetean Satu Mare) régészek, valamint László Attila fémrestaurátor, Tóth Mihályné, Tóth Miklós és Bacskai István technikusok.

DANI JÁNOS

104. Debrecen, Hatvan utca 39.

(Hajdú-Bihar megye) Kk, Kú

2007. április 2–3-án megelőző régészeti feltárást végeztünk az építési telken. A korábban itt álló házak építésekor a pincék kiásásával megsemmisíthették a régészeti objektumok egy részét, így csak egy kb. 100 m²-es területen voltak bolygatatlan régészeti jelenségek. A lelőhelyen hét középkori és kora újkori gödröt tártunk fel. A kerámiaanyag nagy része világosbarnára, vagy vörösre égett fazekak töredéke, de találtunk valószínűleg Gömörből származó fehér edények maradványait is. Az állatcsontok nagy része szarvasmarhától származik, de előkerült disznó-, juh- és lócsont is. A fémtárgyak közül kiemelkedik egy összehajtott bronzlemez, amelynek funkcióját talán a restaurálás után lehet megállapítani. Az előkerült leletanyag jó keresztmetszetét adja a 15–18. századi debreceni fazekasságnak.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

105. Debrecen, Piac utca 57–61.

(Hajdú-Bihar megye) Á, Kö, Kú

A területen tömbrehabilitáció miatt több lépcsőben megelőző feltárásokra volt szükség. Az első ütemben 2007. október 3–19. között, míg a másodikban november 5–16. között dolgoztunk. Összesen 347 m²-t tudtunk feltárni. Az 5 m vastag, újkori, törmelékes feltöltés alatt, gyakorlatilag a talajvíz szintjén 30 régészeti objektumot tártunk fel. Egy esetleg Árpád-kori gödör mellett az objektumok különböző méretű tárológödrök, cölöplyukak, és egy kút középkoriak vagy kora újkoriak voltak. A lelet-

anyag nagy része állatcsont és kerámia, de a talajvízből sok famaradvány is előkerült.

SZABÓ LÁSZLÓ

106. Debrecen, Széchenyi utca 31.

(Hajdú-Bihar megye) Sza, Á, Kö, Kú

2007. március 12. és április 27. között megelőző feltárást végeztünk a telken irodaépítést megelőzően. A kutatott 810 m²-en 71 régészeti objektumot tártunk fel. Az újkori, kb. 2–2,5 m vastag törmelékes feltöltés alatt négy régészeti korszakból származó leleteket találtunk. A szarmata objektumokat a későbbi beásások nagyrészt elpusztították, biztosan csak egy gödör volt leletanyaggal keltezhető, a többi kerámia szórványként került elő. Árpád-kori kerámia szintén inkább szórványként került elő, az objektumok nagy része középkori és kora újkori volt. Egy-két kisebb gödör és árok mellett egy bizonytalan korú, cölöpszerkezetű épületet és több kutat tártunk fel.

SZABÓ LÁSZLÓ

107. Debrecen, Széchenyi utca 52–54.

(Hajdú-Bihar megye) Á, Ú

2007 augusztusában régészeti szakfelügyeletet láttunk el a telken tervezett beruházás területén. A jelenlegi utcaszinthez képest 2,5–3 m mélységben végzett alapozási munkák közben több Árpád-kori kerámiatöredéket is találtunk a kitermelt földben. Mivel a korábbi épületek pincéi még ennél a szintnél is mélyebbre nyúltak, ezért a sávalapozásban sokáig csak a betemetett, újkori pincék nyoma volt látható. Az egyik sávalapban egy 1,2 m átmérőjű, sötétbarna, kerek folt jelentkezett a sárga agyagos altalajban, mely egy mély, nagyméretű 18–19. századi kútnak bizonyult. Az objektumban semmilyen bélés nyomát nem észleltem, eltekintve attól, hogy a betöltés nagyon könnyen elvált a kút oldalától, amelyen sötétbarna-fekete színű lerakódás látszott. A kutat a jelenlegi talajvízszint közelében észleltük, ezért a feltárást a betörő víz és a fokozott omlásveszély miatt csak 1,3 m mélységig tudtuk folytatni. A rendkívül leletgazdag objektumból nagyon sok mázas és mázatlan kerámiatöredék, állatcsont került elő. Ezt követően a további alapozási munkák régészeti jelenséget már nem érintettek.

Munkatársak: Kolozsi Barbara régész, Balogh Csaba ásatási technikus.

SZOLNOKI LÁSZLÓ

108. Debrecen, Vág utca

(Hajdú-Bihar megye) B

2007. március 19–23. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 18807/1 hrsz. építési telken. A terület a Hatvan-utcai-kert egyik legmagasabb kiemelkedésének D-i lejtőjén helyezkedik el. A területen egy kutatóárok-
kal 5 régészeti objektumot tártunk fel. Leleteink a kb.

3000 éves késő bronzkori Gáva-kultúrából származnak. Az edénytöredékek és az akkori házak tapasztásából származó paticsdarabok mellett egy rossz megtartású bronzgyöngy is előkerült. A restaurálás és anyagvizsgálat után kiderült, hogy a gyöngyöt ón berakással díszítették. Az építési telek É-i oldalfalánál ásott kutatóárok rétegeinek vizsgálata során kiderült, hogy a késő bronzkorban a területet még humusz fedte, amit később takart be a mai talajviszonyokra jellemző homok.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

109. Debrecen-Józsa, Alsó-Józsa

(Hajdú-Bihar megye) U, B, Szk, LT, Sza

2007. április 23. és július 27. között megelőző feltárást végeztünk a lakóparkká beépíteni tervezett 22 hektáros területen, mely a Tócsó-értől kb. 400 m távolságra, a folyásirányt tekintve balra, a folyóvízhez képest 5–6 m-rel magasabban fekszik. A többlépcsős kutatás eddig a lakópark kb. 2,5 km hosszú belső úthálózatán talált több mint 300 régészeti jelenséget tárta fel.

Legkorábbi leleteink az *újkőkör* középső, esztári fázisából származnak. Néhány gödörből és kútból került elő a kultúrára jellemző festett kerámia. A legtöbb régészeti jelenség a *késő bronzkori* Gáva-kultúrához tartozik. Ebben az időszakban kiterjedt település lehetett itt, mivel az úthálózat majdnem minden részén találtunk ilyen korú leleteket. A telepjelenségek (házak, gödrök, kutak, árkok) mellett egy kútban négy fiatal egymásra dobált zsugorított csontvázát is feltártuk.

A *vaskorból* a szkítákhoz és keltákhoz köthető emlékmű került elő, főleg agyaggyerögödrökből és kutakból. A császárkori *szarmata* időszakból szintén agyaggyerögödrök és kutak feltárására került sor, valamint ebből az időszakból származik két, egymástól több száz méterre talált D–É tájolású erősen bolygatott sír. Az *Árpád-korból* egy földbe mélyített házat, néhány agyaggyerögödrot és több külső kemencét tártunk fel, a terület több, egymástól messze eső pontján.

D. SZABÓ LÁSZLÓ

110. Debrecen-Józsa, Klastrompart

(Hajdú-Bihar megye) B, V, Sza, Kö

2007. szeptember 10. és október 10. között leletmentő és megelőző régészeti feltárást végeztünk a Klastrom Lakópark területén. A megelőző feltárással érintett terület nagysága kb. 1600 m² volt. A teljesen kinyitott felszínről kiderült, hogy az 1991-es tereprendezés csak kis mértékben károsította, és egy régészeti jelenségekkel sűrűn borított, a Debrecen 117. lh. (Klastrompart 2.) néven nyilvántartott lelőhely található a Lakópark területén. A terület utólagos felmérését 2007. október 9-én az Archaeodata '98 Bt. munkatársai elvégezték. 2007. október 9-ig a ténylegesen feltárt terület nagysága 2025 m² volt. A lakópark úthálózatának területén 88 régészeti jelenséget tártunk fel. Az előkerült leletanyag